

glumac je glumac

UZ TO ŠTO JE GLUMAC, PIŠE I REŽIRA PREDSTAVE. DOBITNIK JE 31 NAGRADE. PROFESOR JE NA ODSJEKU GLUME BRUCKNER SVEUČILIŠTA U LINZU. IDEJNI TVORAC I UMJETNIČKI VODITELJ PROJEKTA THEARTO. GLUMAC KOJI NIJE GLUMAC VEĆ GLUMAČKA LEGENDA... **ZIJAH A. SOKOLOVIĆ.**

U vašoj kultnoj predstavi 'Glumac... je glumac...' kažete da je kazalište nešto što se ne može objasniti... Može li se objasniti što je to što glumca tjera u neobjašnjivo?

- U prirodi stvari, komunikacija je u tome da se čovjek pojavi u praznom prostoru - po Peteru Brooku, i tad počinje snaga komunikacije. U glavama gledatelja se događa čitava ta iluzija o tome što čovjek radi na sceni. Zato se kazalište ne može objas-

niti, nego se samo može poslati izvjesna poruka, simbol, osjećaj ili misao koja se treba protumačiti. Glumac je u stvari posljedica čovjekovog impulsa da svijet i sebe ne objašnjava nekim drugim stvarima nego samim sobom, da on sam bude onaj koji prenosi određenu iluziju na gledatelje.

Poznatiji ste po kazališnim ulogama.

Je li Vam kazalište i draže?

- Ja sam prva generacija školovanih glumaca u Bosni i Hercegovini. 1969. godine sam završio glumačku školu u Sarajevu i odmah dobio posao. Rastao sam u sredini gdje je i kazališna i filmska produkcija, a samim time i televizijska, bila vrlo skućena. Filmovi su se radili rijetko, pretežno se ta produkcija okretala prema Beogradu i Zagrebu. Ponude su dolazile rijetko, više sam bio nezadovoljan što prolaze pored mene nego što bih u njima glumio. A kazalište je nešto što je konstantno, nešto u čemu glumac može više vladati. I

onda sam prije 28 godina napravio predstavu 'Glumac... je glumac... je glumac' želeći se nekako obračunati i sa sobom i s vremenom, a i s prostorom u kojem sam živio. Počeo sam glumiti stalno i više nisam morao čekati da me neko uzme ili zove, da mi da ulogu u kazališnom bifeu.

Znači odlučili ste svoju profesionalnu sudbinu uzeti u svoje ruke?

- Da. Ja sam ta neka prva 'drama' generacija. U isti razred smo išli Bregović i ja. Generacija Bijelog dugmeta, Indexa, Zdravka Čolića, Divljih jagoda... glazbe koja je žestoko označila jednu generaciju. Na kraju, mi smo ipak jedna generacija seksualne revolucije, kineske kulturne revolucije, hipi revolucije... Generacija koja nije imala revoluciju ni nije generacija zato jer se nije bunila ni protiv čega.

Ne volite stege, okvire, rekla bih ni konvencije?

- Ne. U bilo kojem gradu na svijetu da sam bio, taj me grad sputavao. Kada sam napravio 'Glumca', imao sam potrebu, uzbuđenje da glumim tu predstavu. Onda je došao jedan period velike krize. Situacije

se mijenjaju. Trebalo je glumiti 500 puta tu predstavu i otići. Kad završim predstavu, više nikog nema, sam izađem iz kazališta, stanem na ulicu, hladnu, mračnu... Ja tek onda trebam otići negdje jesti, ili trebam sjesti u auto i voziti nekamo... i tako je život dobivao nekakav svoj smisao, ako mogu tako reći. Predstava je bila nešto čega sam se grčevito držao, kao nekog čarobnog štapića, jer sam znao da sam, ako to ispus-tim, prepušten kazališnom bifeu.

Neću Vas pitati volite li više glumu ili režiju. U čemu smatrate da ste uspješniji?

- Mislim da se ovdje jednostavno radi o jednom privilegiju koji dolazi kvantitetom vremena provedenog na sceni, glumeći nešto. Kad ste konstantno u takvom svijetu, glumite stalno, onda dolazi do situacije da kao Jacques Custodete pod more i vidite nešto što nitko drugi ne može vidjeti, osim onoga tko ima tu hrabrost da ode tamo i tu želju da se time bavi. Shvatio sam da u životu čovjeka postoji konstantno kazalište u svakom čovjeku. Pa sam tako došao do rada s djecom s jedne, a do režije s druge strane. Došao sam do stadi-

ja kad sam želio dalje i nakon dolaska u Beč '92. godine, počeo sam režirati. Onda sam otišao još korak dalje i počeo sam i režirati i glumiti u istim predstavama. Totalno kazalište.

Svi mi volimo klinge i to je lijepo i samo po sebi razumljivo, ali obično postoji nešto što čovjeka potakne na toliku angažiranost za rad s djecom i za djecu?

- Ljudi vrlo malo znaju o funkciji kazališta, o njegovoj snazi. Zato i postoje i religije koje zabranjuju kazalište. Djecom sam se bavio i prije rata, na jedan možda površniji način. Kad sam došao u Austriju, kopajući duboko po sebi kako da nastavim novi život u novom svijetu, shvatio sam da bi djeca s prostora bivše Jugoslavije, kad bi mogla pokazati svoju maštu, pokazati riječi koje ne znaju, imala sasvim drugi status u Austriji. Išao sam po školama u Beču da im pomognem da stupe u kontakt sa sredinom, da ih nagovorim da se služe kazalištem. Uspjeh je bio fascinant. Djeca su prvi put vidjela nekoga tko živi s njima tri ili pet mjeseci da zna pjevati, da se kreće, da je duhovit, da zna izmisliti a da ne

sjedi pasivno sa strane, čeka da mu netko nešto kaže, a on odgovori agresijom - udara ili sruši, naljuti se i ode kući. I onda sam počeo raditi i predstave s djecom u tom smjeru. To je početak projekta nazvanog Thearto. Nakon godina uspješnog funkcioniranja u Austriji, započeo sam ga i u Hrvatskoj, s Draženom Šivakom. Kao i u Austriji, od jedne riječi radimo predstavu. Predstava 'Matematika', recimo - mi djecu ne učimo što je to matematika da bi bolje radili matematiku, govorimo im samo o jednom segmentu matematike kroz kazalište. Da probudimo tu asocijaciju.

VIPnet je sponsor Vaših predstava?

- VIPnet je sponsor predstave 'Glumac... je glumac...' po Hrvatskoj, a generalni je sponsor 'Matematike' koja bi trebala biti dovršena u travnju. 'Matematiku' ćemo odigrati nekoliko puta do kraja sezone, a od jeseni idemo u produkciju. Osnovna je otvorena i mogućnost daljnje suradnje s VIPnetom na naša dva projekta za djecu koji će slijediti 'Matematiku' - 'Novac' i 'Jabuka'. VIPnet je bio i sponsor moje predstave 'Cabares Cabarei' u Hrvatskoj.